ประโยค ป.ธ. ๗
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๑. โอจรตีติ โอจรโก ฯ ตตฺถ ตตฺถ อนฺโต อนุปวิสตีติ วุตฺตํ โหติ ฯ โอจริตฺวาติ สลฺลกฺเขตฺวา อุปธาเรตฺวาติ อตฺโถ ฯ อาจิกฺขตีติ ปรกุเลสุ วา วิหาราทีสุ วา ทุฏฺฐปีตํ อสัวิหิตารกฺขํ ภณฺฑํ อญฺญสฺส โจรกมฺมํ กาตุํ ปฏิพลสฺส อาโรเจติ ฯ อาปตฺติ อุภินฺนํ ปาราชิกสฺสาติ อวสฺสํ หาริเย ภณฺเฑ โอจรกสฺส อาณตฺติกฺขเณ อิตรสฺส ฐานา จาวเนติ เอวํ อาปตฺติ อุภินฺนํ ปาราชิกสฺส ฯ โย ปน ภิกฺขุ ปุริโส เคเห นตฺถิ ภณฺฑํ อมุกนฺนาม ปเทเส ฐปีตํ อสัวิหิตารกฺขํ ทฺวารํ อสัวุตํ คตมคฺเคเนว สกฺกา หริตุํ นตฺถิ นาม โกจิ ปุริสการุปชีวี โย ตํ คนฺตฺวา หเรยฺยาติอาทินา นเยน ปริยายํ กโรติ ฯ ตญฺจ สุตฺวา อญฺโญ อหํ ทานิ หริสฺสามีติ คนฺตฺวา หรติ ฯ ตสฺส ฐานา จาวเน ปาราชิกํ ฯ อิตรสฺส ปน อนาปตฺติ ฯ ปริยาเยน หิ อทินฺนาทานโต มุจฺจตีติ ฯ โอจรกกถา นิฏฺฐิตา ฯ

โอณึ รกฺขตีติ โอณิรกฺโข ฯ โย ปเรน อตฺตโน วสนฏฺฐาเน อาภฏฺฐํ ภณฺฑํ อิทํ ตาว ภนฺเต มุหุตฺตํ โอโลเกถ ยาว อหํ อิทนฺนาม กิจฺจํ กตฺวา อาคจฺฉามีติ วุตฺโต รกฺขติ ตสฺเสตํ อธิวจนํ ฯ เตเนวาห โอณิรกฺโข นาม อาหฏฺฐํ ภณฺฑํ โคเปนฺโตติ ฯ ตตฺถ โอณิรกฺโข เยภุยฺเยน พนฺธิตฺวา ลญฺเจตฺวา ฐปิตภณฺฑํ อโมเจตฺวา ว เหฏฺฐา ปสิพฺพกํ วา ปุฏกํ วา ฉินฺทิตฺวา กิญฺจิมตฺตํ คเหตฺวา สิพฺพนาทึ ปุน ปากติกํ กโรติ ฯ เอวํ คณฺหิสฺสามีติ อามสนาทีนิ กโรนฺตสฺส อนุรูปา อาปตฺติโย เวทิตพฺพาติ ฯ โอณิรกฺขกถา นิฏฺฐิตา ฯ

๒. อิทานิ ตตฺถ ตตฺถ ฐานา จาวนวเสน วุตฺตสฺส อทินฺนาทานสฺส องฺคญฺจ วตฺถุเภเทน จ อาปตฺติเภทํ ทสฺเสนฺโต ปญฺจหากาเรหีติอาทิมาห ฯ ตตฺถ ปญฺจหากาเรหีติ ปญฺจหิ การเณหิ ฯ ปญฺจองฺเคหีติ วุตฺตํ โหติ ฯ ตตฺรายํ

สงฺเขปตฺโถ อทินฺนํ อาทิยนฺตสฺส ปรปริคฺคหิตญฺจ โหตีติอาทินา นเยน วุตฺเตหิ ปญฺจหากาเรหิ ปาราชิกํ โหติ น ตโต อูเนหีติ ฯ ตตฺริเม ปญฺจ อาการา ปรปริคฺคหิตํ ปรปริคฺคหิตสญฺญา ปริกฺขารสฺส ครุกภาโว เถยฺยจิตฺตํ ฐานา จาวนนฺติ ฯ อิโต ปเรหิ ปน ทฺวีหิ วาเรหิ ลหุเก ปริกฺขาเร วตฺถุเภเทน ถุลฺลจฺจยญฺจ ทุกฺกฏญฺจ ทสฺสิตํ ฯ ฉหากาเรหีติอาทินา นเยน วุตฺตวารตฺตเยปิ น สกสญฺญิตา น วิสฺสาสคฺคาหิตา น ตาวกาลิกตา ปริกฺขารสฺส ครุกภาโว เถยฺยจิตฺตํ ฐานา จาวนนฺติ เอวํ ฉ อาการา เวทิตพฺพา ฯ วตฺถุเภเทน ปเนตฺถาปิ ปฐมวาเร ปาราชิกํ ทุติยตติเยสุ ถุลฺลจฺจยทุกฺกฏานิ วุตฺตานิ ฯ ตโต ปเรสุ ปน ตีสุ วาเรสุ วิชฺชมาเนปิ วตฺถุเภเท วตฺถุสฺส ปเรหิ อปริคฺคหิตตฺตา ทุกฺกฏเมว วุตฺตํ ฯ ตตฺร ยเทตํ น จ ปรปริคฺคหิตนฺติ วุตฺตํ ตํ อนชฺฌาวตฺถุกํ วา โหตุ ฉฑฺฑิตํ ฉินฺนมูลกํ อสฺสามิกํ วตฺถุ อตฺตโน สนฺตกํ วา อุภยมฺปิ น จ ปรปริคฺคหิตนฺเตฺวว สงฺขฺยํ คจฺฉติ ฯ ยสฺมา ปเนตฺถ ปรปริคฺคหิตสญฺญา จ อตฺถิ เถยฺยจิตฺเตน จ คหิตํ ตสฺมา อนาปตฺติ น วุตฺตาติ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๗
แปล มคธเป็นไทย

๑. ภิกษุใด เที่ยวดูลาดเลา อธิบายว่า เข้าไปทั่วในภายใน ในสถานที่นั้น ๆ ฯ ภิกษุนั้นชื่อว่าผู้ดูลาดเลา (คอยเป็นสาย) ฯ บทว่า **โอจริตฺวา** ได้แก่ คอยสังเกต คือ คอยสอดส่อง ฯ บทว่า **อาจิกฺขติ** ความว่า บอกทรัพย์ที่เก็บไว้ไม่ดีในตระกูลของคนอื่นหรือในวิหารเป็นต้น ที่มิได้จัดการอารักขาไว้แก่ภิกษุรูปอื่น ผู้สามารถทำโจรกรรมได้ ฯ หลายบทว่า **อาปตฺติ อุภินฺนำ ปาราชิกสฺส** ความว่า เมื่อทรัพย์ถูกลักไปได้แน่นอน ก็ต้องปาราชิกทั้ง ๒ รูป อย่างนี้ คือ รูปที่คอยเป็นสาย ต้องในขณะสั่ง รูปที่ลักนอกนี้ ต้องในขณะทำให้เคลื่อนจากฐาน ฯ ส่วนภิกษุรูปใด ทำการพูดอ้อมโดยนัยเป็นต้นว่า ในเรือนไม่มีผู้ชายอยู่ ทรัพย์ชื่อโน้นเขาวางไว้ที่ส่วนหนึ่ง ไม่ได้จัดการอารักขา ประตูก็ไม่ได้ปิด อาจจะลักไปได้ ตามทางที่ไปแล้วนั่นแหละ ผู้ที่เลี้ยงชีพแบบลูกผู้ชาย ก็ไม่มีสักคน ผู้ใด ก็พึงไปลักทรัพย์นั้นได้ ฯ ก็ ภิกษุรูปอื่น ได้ยินคำนั้น คิดว่า เราจักลักเอาเดี๋ยวนี้ แล้วจึงไปลักเอามา ฯ ภิกษุรูปที่ลักนั้นต้องปาราชิก ในขณะที่ทำให้เคลื่อนจากฐาน ฯ ส่วนรูปที่พูดนอกนี้ ไม่เป็นอาบัติ ฯ เพราะว่า ภิกษุ ย่อมพ้นจากอทินนาทาน ด้วยคำพูดเป็นปริยายฉะนี้แล ฯ จบกถาว่าด้วยภิกษุผู้คอยเป็นสาย ฯ

ภิกษุใดรักษาของที่เขานำมาฝากไว้ ภิกษุนั้นชื่อว่าผู้รักษาของฝาก ฯ คำว่า **โอณิรกฺโข** นั่น เป็นชื่อของภิกษุผู้ที่คนอื่นกล่าวว่า ท่านขอรับ โปรดช่วยดูของนี้ชั่วครู่ จนกว่าผมทำกิจชื่อนี้แล้วกลับมา ดังนี้ รักษาของที่นำมาไว้ในที่อยู่ของตน ฯ เพราะเหตุนั้นนั่นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า ภิกษุผู้รักษาของที่เขานำมาฝาก ชื่อว่า **โอณิรกฺโข** ฯ ในเรื่องนั้น ภิกษุผู้รักษาของฝากไม่ได้แก้ของที่เจ้าของ โดยมาก จะผูกตีตราวางไว้เลย (แต่) ฉีกกระสอบหรือห่อข้างล่าง ลักเอาเพียงเล็กน้อย แล้วทำการเย็บเป็นต้น ให้เป็นปกติเหมือนเดิม ฯ สำหรับภิกษุผู้คิดว่า เราจักลักเอาด้วยวิธีอย่างนี้ แล้วทำการจับต้องเป็นต้น พึงทราบอาบัติ ตามสมควร ฉะนี้แล ฯ จบกถาว่าด้วยภิกษุผู้รักษาของฝาก ฯ

๒. บัดนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อจะทรงแสดงองค์ และประเภทแห่งอาบัติ ตามประเภทแห่งวัตถุ แห่งอทินนาทานที่ตรัสไว้ ด้วยอำนาจทำให้เคลื่อนจากฐาน ในทรัพย์เหล่านั้น ๆ จึงตรัสคำเป็นต้นว่า **ปญฺจหากาเรหิ** ดังนี้ ฯ บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า **ปญฺจหากาเรหิ** ได้แก่ ด้วยเหตุ ๕ อย่าง ฯ มีคำอธิบายว่า ด้วยองค์ ๕ ฯ ในคำว่า **ปญฺจหากาเรหิ** เป็นต้นนั้น มีความย่อดังต่อไปนี้ เมื่อภิกษุถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของไม่ได้ให้ ย่อมเป็นปาราชิก ด้วยอาการ ๕ อย่าง ที่ตรัสไว้โดยนัยเป็นต้นว่า เป็นทรัพย์ที่ผู้อื่นหวงแหน ๑ ดังนี้ ไม่เป็นปาราชิก ด้วยอาการหย่อนกว่านั้น ฯ ในคำว่า **ปญฺจหากาเรหิ** นั้น อาการ ๕ อย่าง เหล่านี้ คือ ทรัพย์ที่ผู้อื่นหวงแหน ๑ ความสำคัญว่าเป็นทรัพย์ที่ผู้อื่นหวงแหน ๑ ความที่บริขารเป็นครุภัณฑ์ ๑ มีไถยจิต ๑ การทำให้เคลื่อนจากฐาน ๑ ฯ ส่วนในบริขารที่เป็นลหุภัณฑ์ ทรงแสดงถุลลัจจัย และทุกกฏไว้ โดยประเภทแห่งวัตถุ ด้วยสองวาระ อื่นจากอาการ ๕ อย่างนี้ ฯ แม้ในสามวาระที่ท่านตรัสไว้ โดยนัยเป็นต้นว่า **ฉหากาเรหิ** ก็พึงทราบอาการ ๖ อย่างนี้ คือ มิใช่มีความสำคัญว่าเป็นของของตน ๑ มิใช่ถือเอาด้วยวิสาสะ ๑ มิใช่ขอยืม ๑ ความที่บริขารเป็นครุภัณฑ์ ๑ มีไถยจิต ๑ การทำให้เคลื่อนจากฐาน ๑ ฯ ก็ในวาระสามแม้นี้ ตรัสปาราชิกในวาระแรก ตรัสถุลลัจจัยและทุกกฏ ในวาระที่สองและที่สาม ตามประเภทแห่งวัตถุ ฯ ส่วนในประเภทแห่งวัตถุ แม้มีอยู่ในสามวาระ อื่นจากสามวาระนั้น ตรัสทุกกฏอย่างเดียว เพราะเป็นวัตถุที่ชนเหล่าอื่นไม่หวงแหน ฯ วัตถุที่ตรัสไว้ในสามวาระนั้นว่า มิใช่ของที่ผู้อื่นหวงแหน จะเป็นของที่ไม่มีใครครอบครอง เป็นของที่เขาทิ้งแล้ว ไม่มีมูลค่า หาเจ้าของมิได้ ก็ตาม หรือจะเป็นของของตนก็ตาม วัตถุแม้ทั้ง ๒ ย่อมถึงความนับว่า มิใช่ของที่ผู้อื่นหวงแหน ฯ ก็เพราะเหตุที่ในวัตถุ ๒ อย่างนี้ ยังมีความสำคัญว่าเป็นทรัพย์ที่ผู้อื่นหวงแหน และเป็นวัตถุถือเอาด้วยไถยจิต ฉะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงไม่ตรัสอนาบัติไว้ ฉะนี้แล ฯ